

BIBLIOTECA CENTRALĂ
ASOCIAȚIUNII
SIBIEN

Lanternul

ORGAN INDEPENDENT — CULTURAL, ECONOMIC ȘI DE INFORMAȚII — DIN VALEA CRISULUI ALB

APARE SUB CONDUCEREA UNUI COMITET.
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
BRAD.ABONAMENTE: 80 lei anual, 6 luni 40 lei.
Instituții și bănci 150 lei.
Muncitorii minieri 50 lei.

APARE ÎN FIECARE JOI

Războiul e inevitabil?

Încă n'au secat lacrimile, încă nu s'au închis ranele, încă nu s'au schimbat năframele cernite și aceleași priveliști mohorâte tronează pretutindeni și totuși pacea și liniștea, pacea cucerită prin forță de către năroade, lipsește. Atacul va reîncepe și mai vijelios, călcând și sfărâmând totul, și aceleași dureri se vor resimți ulterior, aceleași nedreptăți...

Peste mormintele trecute — unicii martori asupriți ce blestemă în țărâna moartă ca și ei — vor cădea picuri noi de sânge omenesc și nevinovat...

Războiul — acest tragic desnodământ al unor ambiții deșarte și inimi întunecate — a fost proscris cândva și proscriserea lui a fost actul cel mai sublim al omenirii, primit cu osanale de către toată lumea. Făuritorii pactului Kellog cât și semnatarii săi și-au înscris numele în analele păcii universale; dar mulți au plecat spre lumi necunoscute și cei mai necesari.

S'au stins ca o stea ce escapsează cerul în nopțile senine... martirii unui ideal, oamenii conștiinței clare: Briand și Stresemann, părinții nemuritori ai păcii... s'au dus, au dispărut!...

Au dispărut eroii, dar nu va pieri ideea contopită și impregnată cu însăși ființa etnică a multor națiuni!...

Ce vor crede cei 168 de deputați ai lordului Eusthendun — reprezentantul Angliei la pactul Kellog — când vor auzi că la poalele Carpaților există un popor nemuritor?

Ce vor spune flegmaticii conaționali ai contelui Manzoni, când vor afla că în România viețuiesc de veacuri urmași demni ai gintei latine, care nu vor tolera atitudinea și activitatea antifrățească ce o desfășoară frații dela Tibru contra noastră, pentru simpatia ce o resimt față de „pintenții lui Horty“?

Ce vor simți orgollosii și fanaticii reprezentanți ai revizionismului din Budapesta și împrejurimile Balatonului? Și-au uitat oare de baioneta soldatului român, ce glorios a înfipt-o în inima Ungariei, în capitală? Și nu știu că există în stânga Tisei un popor ce va face zid cu piepturile copiilor săi contra atacurilor străine?...

Leagănul revizionismului este condus de către Ungaria — lepra bătrânei Europe — acompaniată de orchestra unor surori vitrege: Anglia și Italia. Revizionismul milogirilor maghiare va fi înăbușit la prima ocazie de răsvrătire, dar există și alte forme de revizionism mai pronunțate și mai periculoase. Cea mai accentuată formă este revizionismul revoluționar al Germaniei care tinde spre un războiu inevitabil, complectat cu revizionismul laș și ascuns al Rusiei bolșevice, ce pare în fașă, cu toate că se lucrează intens pentru el.

Acestea sunt manifestările și preocupările de seamă ale Europei, în timpurile actuale, privind lucrurile prin prisma vieții externe.

Viața internă — razimul forte și solid

al unei țări — este periclitată în foarte multe părți. Iar la unele toată viața internă se reduce la o formalitate comică, la o liniște bruscată, menținută prin domnia pumnului și a constrângerii.

În cadrele acestora intră Rusia a cărei locuitori așteaptă doar momentul prielnic pentru a surpa întregul organism putred ce domină azi, pentru a schimba întreaga situațiune, răsbunându-se totodată și contra demăului actual, prin distrugerea bolșevismului nefast și fără Dumnezeu. Rusia deci va fi nevoită să stea pe loc, căci în momentul când va face cuceriri externe, va fi nimicită în interior prin răsvrătirea locuitorilor.

Situația Germaniei hitleriste nu e mai bună, căci politica svastice este condamnată de către comuniști, cari de asemenea vor conlucra numai pentru reușita mișcării lor într'un eventual măcel. Singură Ungaria ar rămânea la dorința ei; dar unde e prea mult suflet și prea puțină minte se năruște totul dela sine.

În fața acestor stări va trebui să ne păstrăm aliați adevărați: Franța și Mica Antantă, căci cu toate că la orizont norii nu sunt atât de groși, un războiu este aproape inevitabil și războiul viitorului va fi lupta contra omenirii și contra lui Dumnezeu; precum și stărpirea acestora, căci ce influență ar avea asupra noroadelor, ce vor evolua pe fronturile viitoare mormintele noi ce se vor arăta la orizont stropite cu sângele răniților și morților, dacă cele de azi sunt desconsiderate și insultate indiferent de neam și de rasă.

Augustin Ilieșiu
student.

Buletin politic

INTERNE

Decretul de dizolvare al „Gărzii de fier“ a fost întocmit.

— **Ministerul instrucțiunii** face cunoscut membrilor corpului didactic, că pe ziua de 1 Ianuarie, încetează toate concediile, oricare ar fi cauza lor.

D. dr. Lupu, mergând în propagandă electorală, la Cluj, a fost bătut cu ouă clocite de sătenii din comuna Moși.

— **Conflictul ivit în sânul organizației național-țărăniste**, a dus la ruptura între vaidiști și maniști. Vaidiștii s'au retras din alegeri.

EXTERNE

Parlamentul italian va fi dizolvat. El va fi înlocuit cu Consiliul corporațiilor fasciste.

Se vorbește că Naționaliștii din Ucraina pregătesc revoluția contra regimului sovietic.

În Spania a izbucnit o nouă revoluție.

Două state din America de Sud: Paraguai și Bolivia, sunt în continuă ceartă.

Zilele trecute s'a dat o luptă crâncenă între cele două state beligerante.

— **Italia**, în ultimul timp, și-a manifestat dorința de a schimba actuala conformație a Ligii Națunilor.

Dar revizuirea pactului dela Geneva, înseamnă revizuirea tratatelor.

Și iată unde vrea să ajunge Italia...

— **După vizita d. Litvinov la Roma**, presa italiană ia din ce în ce mai mult o atitudine dușmănoasă față de Japonia.

Părerii..

Oameni buni și buni Români, dacă voiți să aflați ce cred și eu despre starea lucrurilor din România, v'o spun lămurit: e rea, nu se poate mai rea. De 15 ani de zile, bugetul țării a fost risipit prosteste, iar avuțiile pământului jfuite. Datoriile au crescut, veniturile au scăzut, așa că nici dobândă la datorii (cuponul) n'o mai putem plăti.

Cine-i de vină?

Unii spun că e de vină criza din alte țări. Aceia ori sânt proști, ori mint cu știință. Că, dacă era o țară, care să poată trece mai ușor prin criză, era tocmai România, fiindcă pământul ei are de toate.

De vină este altcineva: e lipsa de minte și mai ales lipsa de obraz a cârmuitorilor. Acesta e adevărul adevărat. Incepând cu ticăloșia schimbului coroanelor și sfârșind cu ticăloșiile dela Skoda, șoselele suedeze și împrumutările cu sperț, e vădit că țara a fost prădată fără milă. Oameni, care n'aveau după ce bea apă, îndată ce au venit la guvern au făcut averi de zeci de milioane.

Care e leacul? Care partid mai poate da azi țării sănătatea de care are nevoie?

Mă doare în suflet să mărturisesc, dar sânt dator s'o spun fățiș: nădejdea mea în partidul național-țărănesc s'a risipit. În loc ca Ardelenii să fi stat uniți, cum îi indemnăm

după Unire, ei s'au desbinat, nu în două, în 9 bucățele. Aveți acolo maniști, vaidiști, gogiști, liberali de două feluri, averescani, lupiști, socialiști și Dumnezeu știe ce mai aveți... Unii oameni cu durere de inimă ar dori acum să vă strângeți iarăși la un loc, cum erați înainte cu 15 ani. Zadarnică nădejde! Văzut-ați vreodată un geam spart, să mai ajungă iarăși întreg?

Atunci ce-i de făcut? Cine să vindece țara?

Șmecherii au născocit fel de fel de doftorii mincinoase. Unii nu se sfiesc să spună că ar fi destul să schimbăm banii ori să iertăm datoriile pentru ca mâine toată țara să sburde de bine...

Cei care cred că felul banilor e de vină sânt întocmai ca cei care ar spune că potcoavele sau hățurile trag carul. Dar oamenii cu judecată știu că puterea nu e în hățuri sau în potcoave, ci în calul care trage povara. Nu banul de hârtie și nu socoteala pe hârtie poate vindeca o țară, ci o nouă întocmire a gospodăriei statului întreg. Cu cârpeli și rețe nu facem nimic. Din astfel de cârpeli, nu poate câștiga decât ceata cătorva șireți care vor să pescuiască în apa tulburată de ei.

Așa dar, dacă voiți în adevăr vindecare, altfel de doctorie și altfel de doctori trebuie scutați. (Cuvântul)

S. Mehedinți

Cum trebuiesc îngrijite vitele

În avuția noastră națională, creșterea vitelor contribuie cu 28% din totalul celorlalte ramuri de exploatare.

Pe lângă produsele principale ce le obținem de la vite: lapte, carne, lână, etc., ele ne mai dau și produse secundare ce au intrabușinare în industrie: coarnele, părul, oasele, ș. a. Cu vitele își face agricultorul toate muncile agricole și tot vitele ne dau bălegarul, acel îngrășământ complex și de durată, care dat pământului îi mărește fertilitatea. Crescând vite, poate agricultorul să-și valorifice anumite produse secundare ale fermei, pe cari nu le-ar putea valorifica pe piață: pleavă, coceni, frunze de sfeclă, etc. Tot cu ajutorul lor se poate obține un preț mai bun pe cerealele produse în exploatare, îngrășând porci, boi și păsări. Cu drept cuvânt se poate spune, că prin creșterea vitelor, nobilăm produsele agricole.

Pentru a avea o creștere rentabilă a vitelor, trebuie avut în vedere următoarele: a) Ce fel de vite creștem sau îngrășăm (din punct de vedere a rasei), b) Modul de hrănire, c) Îngrijirea vitelor, d) desfacerea produselor.

În cele ce urmează, ne vom ocupa despre îngrijirea vitelor, ce trebuie astfel executată, încât toate organele să se dezvolte în mod normal, iar capacitatea lor de a produce să persiste cât mai mult.

Prin un exercițiu continuu, nu numai că se menține un animal în formă, dar își ridică și puterea de producție. Astfel caii și boii cari lucrează regulat, își dezvoltă mușchii, iar animalele ce trăiesc mai mult în libertate, nu în grajduri prea călduroase, sunt mult mai ferite de răceală, deci mult mai rezistente.

Prima grijă ce trebuie avută, este ca animalele să aibă minimumul de mișcare. Cele care merg regulat la pășune, sau lucrează la ham ori jug, nu mai au nevoie de o astfel de mișcare. Sunt însă cazuri, când vacile de lapte sunt multă vreme ținute în grajd și cel a ce este mai rău că și vitei lor sunt ținute lângă ele. Deci în acest caz vitele sunt bine hrănite și îngrijite, totuși sufăr organele aparatului locomotor. Dacă vitele au mișcare suficientă, sistemul osos se întărește, iar membrele au o poziție normală. Deasemenea corpul își mărește dimensiunile, atât în lățime cât și în adâncime. Mare importanță are mișcarea în stadiul de tinerețe al animalelor, când organismul se află într-o creștere intensă. Aceasta, mai ales pentru animalele de muncă cât și de măcelărie, căci un schelet bine dezvoltat, dă posibilitatea să crească pe el o mai mare masă de mușchi.

Cantitatea de globule roșii din sânge se mărește în timpul lucrului, căci în urma cercetărilor s'a dovedit că, înainte de lucru este 22—42% din volumul sângelui, după lucrare se ridică la 40—60%. Deaceia se recomandă ca tineretul și vacile de lapte, cari nu pot merge la pășune și să se scoată zilnic la plimbare câteva ore. Deasemenea taurii de reproducție trebuiesc zilnic plimbați 2—3 ore, făcându-se mare greșală că taurii comunali, în multe părți, nu se scot cu lunile din grajd.

Crescătorul trebuie să dea o mare atenție îngrijirii pielei, care constă din a înlătura zilnic balega sau alte impurități cari ar fi

fixate pe ea, ce îi împiedică buna funcționare. O îngrijire regulată a pielei, o ferește de a nu se face colonii de păduchi sau alți paraziți.

Curățirea pielei se face cu țesala și cu peria. Cu țesala, de obicei se desfac bucățile mai mari de murdărie după corp, apoi cu peria se curăță definitiv pielea. În general peria servește la curățitul pielei, iar cu țesala curățim praful după perie, pe care îl scuturăm într-o lădiță. Este o foarte mare greșală să se așeze praful după țesală, în rânduri pe linia grajdului, căci în timpul când îl luăm cu mătura, cea mai mare parte se ridică din nou în sus, depunându-se pe animale.

Când animalele vin înădușite de la muncă, se va șterge nădușeala cu un șomoiag de pae (se bușonează). Dacă caii sunt prea mult nădușiți, nu este de recomandat a se bușona, căci nădușeala va intra din nou în piele, ci este mai bine să se curețe mai întâi, cu ajutorul unui cuțit de lemn, sau oțel, apoi frecat cu pae până ce pielea se usucă bine. Fricționarea pielei cu pae, mai are avantajul, căci peri acoperitori după corp sunt îndreptați în sus, deci se mărește suprafața de evaporare. Deasemenea prin frecare se aduce mai mult sânge în suprafața corpului, provocând căldură, compesând astfel pierderea de temperatură provocată prin evaporarea nădușelei. Se va evita a ține vitele nădușite într'un grajd unde este curent, putând foarte ușor se răcească.

(Continuarea în pag. 3-a).

Furtul dela Tebea

Au trecut câteva săptămâni dela săvârșirea celui mai îndrăzneț furt din Zarand.

Au trecut câteva săptămâni și, trebuie să mărturisim din capul locului că nu ne gândeam că acei ce sunt însărcinați cu supravegherea și liniștea ținutului nostru, să nu dea de urmele pungașilor.

Și se pare că lucrurile sunt așa de clare, ca lumina zilei.

Dar oficialitatea, pe care n'o putem felicita, s'a mulțumit, cu zâmbetul indulgent, să nu fie prea pretențioasă cu această hoție. Un bagatel!

Ce-i 196.000 lei la o comună? Și mai ales la o comună bogată ca Tebea.

Consilierii n'au protestat. Jandarmeria din Baia de Criș — după cât se vede — s'a mulțumit să suradă amar, și... să îndeplinească formalitățile...

S'a procedat prea dulce... Hoții se plimbă nestingheriți de nimeni, se plimbă făurind, probabil, alte combinații de pungașii.

Oficialitatea, în competența căreia cad asemenea fapte, s'a dovedit, până acum, neputincioasă; iar lor aceasta le trebuia.

Da, dacă suma de 196.000 lei nu reprezintă nimic pentru țebeni, chiar astăzi când criza prin care trecem și-a atins apogeul, apoi fapta în sine își are importanța ei.

Desigur furtul nedescoperit dela Tebea va fi un imbold în plus, pentru acei cu apucături de pungași, să opereze cu mai mult curaj.

Aflarea hoților implicați în furtul dela Tebea e o chestiune de prestigiu ale autorităților polițienești din Zarand.

În numărul viitor vom reveni cu amănunte.

O școală model

De mult ar fi trebuit să se arate și să se scrie despre frumosul progres dela școala primară de stat din com. Vulcan, jud. Hunedoara. Ori de câte ori s'a inspectat această școală, de către organele de control în drept (după cum am văzut și eu procesele verbale), s'a relatat pe larg laudabila și rodnică activitate ce se depune de către corpul didactic al acestei școli, în fruntea căruia se găsește harnicul inv. dl. dir. Ioan Munteanu. În fiecare an școlar, datorită energiei d. I. Munteanu, această școală primară, organizează câte o expoziție de lucru manual, care e vizitată și admirată de întreaga populație din Valea Jiului.

Deasemeni, în decursul fiecărui an școlar, corpul didactic indemnă de d. director organizează diferite serbări pt. școlari și părinții lor, serbări cari aduc mari foloase pe teren cultural.

Programul acestor serbări este întotdeauna bine alcătuit; ca: piese teatrale, recitări, dansuri naționale, cântece pe 3—4 voci și altele. Mai amintesc, în treacăt, că această școală are atelier de lucru manual, bibliotecă, muzeu, aparat de radio, cooperativă școlară, etc. Toate clasele sunt înfrumusețate cu tablouri, hărți, desene făcute de elevi; iar în ferestre ghivece cu flori, cari dau un deosebit farmec salelor de clase. Activitatea școlară și extrașcolară ce se depune la școala amintită mai sus e rodnică și merită laude.

Școala prim. de stat din com. Vulcan, poate fi luată drept model pentru întreg jud. Hunedoara.

I. T.

Când se va da vacanța școlară.

Intrucât alegerile pentru Cameră, vor avea loc în ziua de 20 Decembrie și întrucât cele mai multe localuri de școală vor fi întrebuițate ca secții de votare, ministerul instrucțiunii a hotărât ca vacanța de Crăciun să înceapă în ziua de Sâmbătă 16 Decembrie, până la 8 Ianuarie 1934.

Insemnări din pribegie

(Continuare)

Ufa 27 Sept. 1918.

Ne-au ancorat la o parte, singuri, cu barca noastră și ne-au lăsat în plata Domnului. Am făcut pod — între barcă și țărm — cu 2 scânduri de pe barcă și am plecat în oraș — cu colinda — după alimentație. M'am prezentat la Comandatul ceh, al orașului. Acesta nu m'a mai tratat dela egal la egal, ci mi-a ordonat să mă reîntorc la barcă și să viu cu ceilalți prizonieri.

După prezentare — cu ceata întregă — ne-a repartizat după naționalitate: Români, Slavi, Unguri și Nemți. Am fost trimiși în barăcele respective. Se svonește că noi Românii vom fi trimiși în Siberia.

Zlatovst 2 Oct. 1918.

Toți Românii am fost trimiși din Ufa. La plecare în gară — am convenit cu doi români de ai noștri, în echipament de al armatei ruse, însă cu treicolor român la capelă. Ne-au spus că ei sunt voluntari români în-

tr'un batalion în orașul Gamara (pe Volga), sub comanda căpitanului Milovan, și că în orașul Celiabinsk în Siberia ar mai fi și alți voluntari români. Punându-se trenul în mișcare, nu ne-am putut informa mai amănunțit. De câteva ore ne aflăm aci, după ce am trecut înălțimile stâncoase ale Uralilor.

Celiabinsk (În Siberia) 4 Oct. 1918.

Acum nu mai sunt acum prizonier, ci voluntar român.

Dela gară ne-au condus soldați cehi în curtea unui mare edificiu, cu aparență de cazarmă, și ne-au lăsat fără ceva explicații. La puțin timp după aceasta a intrat în curte un domn civil. Fiindcă din toată ceata celor 93 Români s'a întâmplat să am eu îmbrăcăminte cea mai curată; domnul respectiv mi s'a adresat mie, informându-se de unde venim și câți suntem. I-am răspuns la întrebări. Fizionomia sa îmi era cunoscută, însă nu-mi puteam da seama cine este. L'am întrebat dacă știe cu ce scop am fost aduși aici. Mi-a spus că în această clădire se organizează un Corp de voluntari români, cari cu Cehii și

Sârbii legionari au să meargă pe front, contra Centralilor, și să luptăm pentru desrobire.

În cursul conversației am văzut că acest domn este avocatul Voica Nițescu, din Brașov, cu care împreună era să mâncăm o bătae dela niște Unguri șovinisti, în Turda, înainte cu 11 ani. După ce mi-a spus că este președintele Comitetului național român, în Siberia, și după o scurtă vorbire, înflăcărată; s'a dus în cancelaria Reg. I Horia.

La câteva minute au sosit și cele 4 companii ale batalionului I, care este cazarmat aci. Soldații în echipament de al armatei ruse, cu treicolor la capelă, iar ofițerii în echipament ca al celor din România. Curăței, chipeși și mai disciplinați ca cei ai „armatei populare” ruse, au făcut asupra mea bună impresie. După amiază am fost întrebați cari ne înscriem voluntari. Ne-am înscris 90 din 93. Cei trei au fost trimiși în lagărul de prizonieri.

Am aflat aci, în Celiabinsk, mai mulți colegi. Din părțile hunedorene este numai I. Macarie, din Vinerea. Pop, Gocan. Moș, Ger-

Crucea și sectarii

Biserica ortodoxă dreptcredinciasă învățurii date ei de Mântuitorul Iisus Hristos, cinstește crucea, ca pe un simbol al răscum-părării omenirii din robia păcatului.

Incepând chiar din primele veacuri ale creștinismului, semnul crucii era făcut cu multă evlavie, după cum ne mărturisește Tertulian în opera sa „De Corona“. El ne spune că aproape toate acțiunile din viața creștinului se începau și se sfârșeau cu semnul sf. cruci: când se scula, când se îmbrăca, când se încălța, când se spăla, când se ștergea, când intra sau eșia din casă și a m. d.

Dar mai ales dela marele împărat al creștinătății, Constantin cel Mare, care scoate pe creștini de sub prigonirile păgânilor, crucea ocupă locul cel mai de frunte în biserica creștină. Constantin având un războiu cu un pretendent al tronului său, era foarte îngrijorat de izbândă, căci armata lui era mult mai mică decât a contrarului său. Atunci Dumnezeu, care cunoștea gândurile Marelui Împărat, îi arată pe cer semnul crucii pe care erau scrise cuvintele: „În acest semn vei învinge“. De atunci semnul sfintei cruci a început să fie făcut în fața lumii întregi, nu numai în catacombe și în locuri ascunse, unde creștinii se refugiau din calea prigonirilor păgânilor.

Azi ca și în trecut, semnul sf. cruci este practicat de toată lumea creștină. Dela episcopul, care binecuvintează cu amândouă mâinile în semnul crucii, și până la femeia, care în sârmanul său bordei își adoarme copilul și nu se depărtează de legănelul lui, până nu-i face pe față semnul crucii, practicarea închinării a devenit universală. Orice creștin evlavios face semnul crucii când se scoală, când se așează la masă, când se scoală dela masă, când începe un lucru, când pleacă într-o călătorie etc. Facerea semnului crucii exprimă credința în sf. Treime și în mântuirea neamului omenesc, realizată de Iisus Hristos, prin jertfa Sa de pe lemnul crucii.

Cu durere însă trebuie să constatăm, că deși crucea a avut un deosebit rol în opera de mântuire a neamului omenesc, totuși chiar dela începutul creștinismului, alături de cinstitorii ei s'au aflat și de aceia, cari în nesocotința lor disprețuiau și își băteau joc de semnul crucii. La început a fost disprețuită de păgâni, iar azi mai mult ca oricând, crucea cea de viață făcătoare e disprețuită de diferitele secte. Aceștia nedându-și seama de ceea ce fac, consideră crucea ca pe un obiect, ce nu merită să fie venerat. Le spun însă sectarilor că ei fac această obiecțiune, fără ca mai întâi să judece, deoarece noi cari cinstim și ne închinăm sf. cruci, nu ne închinăm lemnului sau materialului din care e făcută crucea, ci ne în-

chinăm aceluia care de bunăvoie a pățimit și a murit pe ea, pentru păcatele lumi. Cred că acest lucru e așa de limpede încât ori care om, numai puțin dacă ar judeca, s'ar convinge de adevăr.

Sectarii consideră crucea drept idolatrie, oprită de porunca 1 și 2 a Decalogului lui Moisi. E adevărat că prin aceste două porunci Dumnezeu oprește idolatria, adică închinarea la dumnezei făcuți de mână omenească, dar nu oprește închinarea la închipuirile Dumnezeului celui adevărat. Nu numai acestea, ci încă multe alte obiecțiuni mai aduc sectarii contra crucii, pe cari însă din lipsă de loc nu le pot enumăra aici. Un lucru însă e constat, că toate obiecțiunile lor n'au nici o bază și se răstoarnă așa de ușor, ca și o casă zidită pe nisip, care îndată ce vine apa sau vântul și duce nisipul, ea se surpă.

Sectarii nu vreau să înțeleagă, că Iisus Hristos prin scump sângerul Său, a spălat crucea de rușine și a sfințit-o precum a sfințit și apa Iordanului prin botezul său și pâinea și vinul prin mâinile Sale, la cina cea de taină. Sfințind El Crucea, ea a ajuns ca alături de apă, de pâine și de vin, să ia parte la actul mântuirii noastre. Sectarii nu vreau apoi să înțeleagă, că sf. Cruce e semn de mângâiere, scut împotriva primejdiilor, nădejde, întărire și pace pentru toți cei ce cred în ea și prin aceasta în cel ce s'a răstignit pe ea. Azi ca și în trecut, ea împodobește turle bisericilor, altarele de rugăciune și jertfă, casele creștinilor, stă de veghe la răspântiile drumurilor și pe mormintele celor trecuți din această viață.

Ca încheiere vă îndemn pe voi sectarii, ca să vă treziți din amorțeala sufletească în care ați căzut, intrați iar în sânul bisericii pe care ați părăsit-o și vă închinați sf. Crucii, strigând împreună cu biserica: „Crucii Tale ne închinăm Hristoase și sfântă Invierea Ta o laudăm și o mărim“.

Trifu Benea
student în teologie — Sibiu.

Cum trebuiesc vitele îngrijite

(Continuare dela pag. 2-a).

O îngrijire mai atentă a pielii, se impune în primăvară, când are loc schimbarea părului; animalul fiind mult mai sensibil la toate variațiunile de climă. O acoperire a animalelor cu pătura să nu se facă decât în cazuri anumite: când animalele vin dela muncă și când suntem nevoiți să le adăpostim în un grajd răcoros, când le transportăm iarna cu trenul sau când stau, pe un timp rece în urma unei munci intense. În cazul când întrebuințăm des pătura, animalele dervin prea sensibile, deci mai mult expuse răcelei.

Contra muștelor, se obișnuiește să se acopere caii cu o plasă subțire, iar la urechi se pun acoperitori. În regiunile unde se lucrează cu cai ce aparțin raselor grele, animalele se tund în timpul iernii, pentru a se putea mai bine îngriji pielea, căci un păr mic,

face ca nădușeala să se evapore mai repede; unul mare, reținând mai mult timp nădușeala. Totuși regiunea șalelor (deasupra rinichilor) rămâne adesea neatinsă, căci această parte a corpului este mai ușor expusă la răceală.

Tăierea cozii, nu are alt scop decât estetica pentru vânzare, animalul având alt aspect. De fapt, coada este un mijloc natural de apărare al animalelor contra muștelor.

Spălatul și îmbăiatul vitelor se va face cu mai multă atenție, mai ales pe timp răcoros, după care se face ușurarea pielii prin bușomare. Când partea inferioară a picioarelor este murdară, se spală cu apă, bușomându-se bine după aceea. La caii din rasele perfecționate (de cursă) picioarele se bandajează după ce s'au spălat, cu fășii de lână, pentru a le feri de răceală. În timpul verii, baia este un mijloc excelent de a curăți pielea și a-i stimula activitatea. Tot baia întărește pielea contra răcelii, mărește pofta de mâncare și ridică puterea de muncă.

De o îngrijire specială trebuie să se bucure copita și unghiile, mai ales când vitele stau multă vreme în grajd, sau umblă pe terenuri prea moi. Mânji, când umblă pe un drum tare, uscat și puțin pietruit, tocirea unghiei se face pe măsură ce crește; singura grijă este ca să verificăm din 6—8 săptămâni cum crește ea, și să rotunjim cu o filă margina, ca să nu se facă crăpături, sau să tăiem când tocirea nu se face regulat. Un mare neajuns este potcovirea cailor tineri, căci copita este împiedecată să crească în voe. La caii ce fac puțină mișcare, este de recomandat, ca din timp în timp să se treagă potcovele, să se taie și să se curețe marginea unghiei, bătându-se din nou. Dacă este posibil, picioarele din'nainte să se spele zilnic, ca să nu se usuce cornul copitei prea mult, iar toate copitele să se ungă cu grăsime. Tot de aceeași îngrijire trebuie să se bucure copitele boilor și vacilor cu lapte. O creștere prea mare a unghiilor la vacile cu lapte, face ca șederea în picioare să fie dureroasă, scăzând mult cantitatea de lapte, iar boilor puși la îngrășat, deasemenea li-se micșorează creșterea în greutate. Taurii de reproducție, în timpul actului împreunării își lasă toată greutatea corpului, asupra vacii, în cazul când unghiile sunt prea mari la picioarele posterioare, cari îi produce dureri.

Mare importanță are tăierea unghiilor la animalele cari au fost bolnave de febră aftoasă (boala de gură și de picioare), căci în unghii stă microbul acestei boli, luni întregi, răspândind boala și la vitele sănătoase. În acest caz, unghiile tăiate se vor arde, iar copita se dezinfectează. La vitele cu coarne mari, când un corn nu crește simetric cu celălalt, se pune pe forme de lemn, ce îi dă o direcție de creștere, asemănătoare cornului cu creșterea regulată. În cazul când amândouă coarnele cresc nepotrivit, de exemplu ar amenința să intre în ochi, atunci se vor tăia, sau prin încălzire, facem ca materia cornoasă să fie mai elastică, îndreptându-se vârful în altă direcțiune.

Numai îngrijind vitele cum se cade, vom reuși să avem un material frumos și creșcătorie ne va aduce profit, căci este știut că: „Ochiul stăpânului îngrășă vita!“

M. GĂTAN
Inginer agronom

man, Osian sunt din părțile Clujului. Afară de noi, învățătorii, mai sunt notari, negustori etc. Cei mulți sunt firește țărani noștri. În fruntea organizației este „Comitetul național român“ care e un fel de guvern al nostru. În fruntea lui, ca președ. al guvernului și omul de legătură cu lumea străină, este V. Nițescu. Secția de organizare își are în frunte pe Nedelcu, iar la finanțe prof. Goșan. Deocamdată avem numai Reg. I »Horia«, cu trei batalioane; unul aci, al doilea spre Est în orașul Kurgan, iar alt treilea mai spre Est, în Petrovlovsk. În fruntea Reg-tului este maiorul Dâmbu, fost locot. al armatei române. Batalioanele au comandanți: cel de aci, pe Locot. Comșa, fost director de bancă în Brad; cel din Kurgan pe sublt. Comșa; iar al treilea pe locot. Teglaru. Ambii acești din urmă sunt ofițeri de ai armatei române. Ofițeri fiind puțin, fiecare companie are câte unul, care e comandant. Mai este un batalion român în Samara, al cărui comandant căpt. Milovan, deocamdată, nu voește a se subordona comi-

tetului din Celiabinsk. Avem și o gazetă săptămânală »Gazeta voluntarilor«.

Eu am serviciu la casieria Reg-tului. Ziua îmi trece între state și tablouri, iar seara ne adunăm la registratură, unde ne este locuința și cetim ziare. Aflăm din aceste ziare că înaintează antanțiștii, în Belgia. Uneori avem și reprezentații de cinema. Acestea le dă »Societatea americană a tinerilor creștini«. Pe noi ne finanțează Antanta și în special Franța.

Celiabinsk 20 Oct. 1918.

Sosesc mereu transpoarte de prisionieri români, din care cea mai mare parte se înscriu ca voluntari.

Din ziarele rusești aflăm că antanțiștii înaintează mereu în Belgia și e vorba că Bulgaria ar fi foarte slăbită; încât, se crede, că va fi silită a încheia pace separată.

Ținutul în care ne aflăm e șes întins. Solul cam nisipos, însă productiv. Populația — și cea străină — vorbește limba rusească. În acest oraș s'a întâmplat — în vară — re-

volta legionarilor Cehi și de aci a pornit curcerea Siberiei de către ei. Frontul între bolșevici și democrați e acum aproape de Urali. În timpul din urmă Cehii s'au cam retras de pe front. E vorba să mergem și noi, după ce ni se va termina instrucția pe front.

Celiabinsk 5 Nov. 1918.

Sosește vestea că puterile centrale ar fi capitulând. Era și timpul. Noi continuăm cu organizarea și instrucția. Seara cinematograf și conferințe. Am ținut și eu una despre »Trecutul Românilor«.

Celiabinsk 7 Nov. 1918.

Părăsim acest oraș și cazarma noastră — fostă fabrică de ceaiu — cu destulă părere de rău. Cu greu vom mai găsi curățenia și confortul de aci.

Mergem spre Est, în orașul Petrovlovsk, unde se zice că ar fi mai multe cazarme, pentru a ne continua organizarea. Acolo vin și cei din Samara. Ei vor fi batalionul al IV-lea.

Ioan Fodor

(Va urma).

Fondul de ajutoare

In atenția Domnului Președinte al Asoc. învățătorilor „Hunedoreni“

Nu voiu să polemizez cu dl Președinte al Asociației noastre județene, nici cu colegii învățători cari au luat parte la ședința dela 2 Oct. a adunării generale dela Simeria, când s'a votat „pe articole și în general“ Regulamentul Fondului nostru de ajutoare și nici să pun la îndoială frumoasa intenție a inițiatorului și a celor ce l-au votat.

Nu sunt contra ideii frumoase ce „răspunde unei necesități imperative“, de a fi „toți pentru unul și unul pentru toți“ în cazuri extreme, ca cel prevenit prin acest fond. Mă bucură, ca pe toți colegii ce-i înțeleg rostul, dar să mi-se dea voie să spun și eu un cuvânt, ca unul care nu am putut lua parte la votarea acestui Regulament.

Prin articolul 5 al acestui Regulament, se creiază 5 categorii de ajutoare: de 10.000, 15, 20, 25 și 30.000 Lei. Ajutoare care pe câțiva îi mulțumesc, dar pe cei mai mulți îi nedreptățesc. S'a uitat la votare că art. 4 al aceluiaș regulament, prevede o egală contribuție din partea oricărui învăț. ori care iar fi starea civilă. Va plăti învăț. începător la „cotizații de regie“ dela 19 ani până la 60—70 ani — cât îl va ține D-zeu — pentru un ajutor de 10.000 Lei dacă este celibatar, sau 15.000 Lei dacă D-zeu nu i-a dăruit vre-un copil, pe când cei dela lit. e) a aceluiaș articol, plătesc suta, trece în lumea dreptilor și urmașii încasează 30.000 Lei. Este dreptate? Da, la datorii! La drepturi? Nu! Sau suntem noi cei tineri așa de galanți, de generoși? Nu putem fi! Sărăcia cauzată de salariul nostru mizer nu ne permite generozități.

Dl Președ. al Asoc. și On. Comitet de conducere este dator să convoace adunarea generală pentru a se face dreptate tuturor. Și aceasta cât mai curând, deoarece tergiversarea ei ar aduce la desmembrarea Asociației și la compromiterea frumosului scop al fondului.

Învățătorii tineri și cred că și cei mai în vârstă sunt de aceeaș părere, că la datorii egale, să avem și drepturi egale.

Gheorghe Crișan, învăț.

Aninoasa-Hunedoara.

Cercul cultural „Aninoasa“, și-a deschis programul de activitate pe anul școlar în curs, în ziua de 1 XII. 1933.

În ședința intimă s'a ținut lecția practică „Pisica“, de către d. învăț. V. Ciubotaru. S'a făcut auto-critica, critica lecției, cât și asupra metodei de predare. Lecția a fost foarte bine reușită. După lecție a urmat documentata conferință: „Metodica intuiției“, ținută de d. învăț. I. Trifon. Prin cuvinte alese d. Trifon, arată originile învăț. intuitiv, cât și etapele prin care a trecut până în zilele noastre. La ora 10^{1/2} a. m. toți membrii cercului au luat parte la serviciul religios ce s'a oficiat la biserica ortodoxă din Aninoasa. Ací pár. Emilian Șincai, prin cuvinte frumoase, cu un ton evlavios și patriotic, a vorbit despre chinurile românilor în timpul împărăției Austro-Ungare, precum și despre bucuria ce au simțit-o Români ardeleni acum 15 ani. Ședința publică s'a ținut în localul Casinoului din loc; unde d. învăț. I. Călin, a vorbit despre însemnătatea zilei de 1 Decembrie. Apoi a început desfășurarea bogatului program constând din cântece, poezii, etc. conduse de învăț. români din Aninoasa.

Correspondent

Cinema „ORIENT“ Brad.

Duminecă în 17 Dec.
„Balul dela Opera Mare“
(Opernredoute)

Șlager, Operetă muzicală în 9 acte, cu: Liane Haid, Georg Alexander, Ivan Petovits și Otto Walburg.

Scumpirea pâinei

Brutarii din localitate au scumpit pâinea. Cu începere de Joi — 7 Decembrie — în orașul nostru pâinea se vinde cu 8 lei Kg. cea albă, până acum 7 lei, și cea neagră cu 7 lei în loc de 6 lei cât a fost până acum.

Ar fi cazul ca primăria să intervină și să oprească această scumpire care nu e deloc justificată.

Chiar în săptămânile trecute ministerul comunicațiilor a aprobat pentru câteva regiuni în care intră și Bradul, 50% reducere pe C. F. R. pentru alimentele necesare populației.

Noi așteptăm o efitinire a pâinei.

CEL MAI FRUMOS
Cadou de Crăciun
sunt felicitările în persoană.
In atelierul
„Foto Fortuna“
se execută ilustrații pentru felicitări cu fotografie personală,
numai cu prețul de 15 lei bucata.
SE PRIMEȘTE UCENICĂ!

Notarea elevilor de curs secundar

Ministerul instrucțiunii a dat o decizie prin care stabilește următoarele norme pentru notarea la studii a elevilor din școlile secundare:

Aprecierea activității și asiduității elevilor se va face cu calificative. Pentru a înlesni, însă, nuanțarea acestor calificative potrivit valorii răspunsurilor și lucrărilor date de elevi, alături de nota calificativă se va pune și o notă exprimată prin cifre dela 1 la 10 după următoarele norme: excepțional va fi 10, f. bine va fi 9, bine va fi 8 sau 7, suficient 6 sau 5 iar insuficient 1—4.

Notele calificative trecute în cataloage până în prezent vor fi completate cu note exprimate în cifre.

Cadouri prețioase
de Crăciun și de Anul nou
se capătă la ceasornicarul

IGNAȚIE

SIDOR

FONDAT ÎN 1903 BRAD.

Asortiment mare de ceasornice.

Fac reparațiuni garantate de ceasornice optice și bijuterii.

**SĂ NU CUMPĂRAȚI DE LA
!-! VÂNZĂTORI AMBULANȚI. !-!**

Mulțumind onorațiilor cetitorilor ai ziarului „Zarandul“ pentru încrederea ce mi-au acordat, le aduc la cunoștință pe această cale, că m'am retras dela conducerea acestui ziar. Cu stimă
CONSTANTIN SPOREA
Directorul școlii normale din Deva.

NOU!

Au apărut de sub tipar

NOU!

„Calendarul Minierului“

și

„Calendarul Satelor“.

Deși au peste 100 pagini fiecare, totuși prețul este

numai de 12 lei bucata.

! „Calendarul Minierului“ se găsește și la „Consum“ în Gura-barza, numai cu 11 lei bucata. !

Acest calendar nu trebuie să lipsească din casa n'ci unui zărăndean.

Știri de tot felul

— Cărțile de alegători, pentru brădeni, se împart Vineri, 15 Dec. c

— In gara Zam, din județul nostru, trenul regal, cu care Suveranul se înapoia dela vânătoare, a suferit un accident, care ar fi putut avea urmări grave.

In gară era un tren personal care aștepta trecerea trenului regal.

Trenul M. S. a fost dus pe aceeași linie pe care staționa trenul personal. Mecanicul observând greșala, a înfrânat brusc.

S'au rupt mai multe frâne și tampoane.

Regele și suita sa au scăpat neatinși.

— Pe ziua de 8 Ianuarie 1934 ministerul instrucțiunii a hotărât înființarea a 2500 posturi de învățători. Se vor reînființa posturile suprimate de regimul trecut, în număr de 1500, precum și înființarea încă a 1000 posturi.

Deci nici un absolvent de școală normală nu va fi fără catedră.

— In capitală a fost descoperită o bandă de falsificatori de monede.

Ei fabricau monezi de 100 lei.

— S'a inventat un aparat și pentru culesul fructelor.

Acest aparat lucrează așa de repede că în câteva secunde, pomul rămâne numai cu frunzele.

— La Galați s'a descoperit o fabrică de timbre false.

— Soții Lindbergh au traversat oceanul, pentru a doua oară, în 15 ore și 55 min.

— In Budapesta în 48 ore au fost 11 sinucideri.

Un record mondial.

— D. Titulescu se va întâlni cu d. Beneș, la Cașovia.

— In Calcidiea, lângă Atena—Grecia, Miercuri s'a simțit un puternic cutremur de pământ.

Locuitorii înspăimântați au rămas toată noaptea sub cerul liber.

— In Siberia bântue un ger groaznic. Termometrul a înregistra 35 grade sub zero.

Din cauza gerului au murit mii de oameni.

— După vizita făcută la Roma, Litvinov, comisarul sovietic al afacerilor străine, va vizita Berlinul și Viena.

— Ordine severc. Ministerul Goebbels, din Germania, zilei trecute a lansat o circulară, prin care poruncește femeilor germane să-și lase toate părul lung. Dealțul, circulara ministrului, precizează și coafura; să-l așeze în formă de melci pe urechi.

— Pirații Chinezi au atăcat un vagon francez, din care au furat 1000 pfunzi de aur.

— Cu ocazia zilei onomastice a d. N. Iorga, M. S. Regele a dăruit prof. dela Vâlceni, un automobil.

— Se spune că d. Boncour, ministerul afacerilor străine, va vizita în curând Varșovia și Praga.

Din județ

— Pentru conducerea camerei de agricultură, a cărui consiliu a fost dizolvat zile trecute a fost numită o comisie interimară formată din dnii: Mircea Oprea și Popa Petru, primpretor pensionar.

— Sâmbătă 16 Decembrie ora 9 seara în sala „Pratscher“ Brad, va vorbi dna ISABELA SADOVEANU, despre: „Cum să ne cunoaștem neamul și țara“.

Intrarea liberă.